

PÖSTYÉNI PÖSTYÉNER ZEITUNG UJSÁG

Előfizetési díjak:

Egész évre . . . . . 14.— kor.
Félévre . . . . . 7.—
Negyedévre 3.50
Egyes szám ára . . . . . —30 fill.

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Telefon 43.

Megjelenik hetenkint egyszer
hétfőn este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Erzsébet-út 29. szám.

Egy miniszter

aki nem tud beszélni

Pöstyén, március 9.

Rettenetes dolog derült ki a kereskedelmi miniszterről, Harkányi János báróról: rossz szónok. Sőt nemcsak rossz szónok, hanem, hogy a nyilvánosság előtt egyáltalán nem tud beszélni.

Megállapították a miniszterről, nemcsak az ellenzéki sajtó és a politikai körök általában, hanem, ugylátszik, az egész közvélemény is, hogy gyenge legény, jelentéktelen miniszter: nem tud szónokolni. Ebben az országban, ahol olyan roppant nagy szerepe van a szónoklásnak, ahol a miniszterelnöktől kezdve a segédjegyzőig csupa született rétor szaladgál, ahol az emberek a magánérinkezésben is, kávéházban és utcán patétikus beszédekkel cserélik ki gondolataikat, ahol a sajtó nap-nap után tengernyi szónoklatot kénytelen közölni: a közéleti férfiu értékelése és megbecsülése tisztán azon fordul meg, hogy milyen szónok az illető.

Harkányi János báró a maga szónoki tehetetlenségében a magyar közélet mezején egy egészen új típust képvisel. A csupa szónok országban, a nagyszáj parlamentjében egy félénk, a parlamenti rutinban járatlan és vitára képtelen miniszter ritkaságszámba megy. Mert itt éppen azok tudnak legjobban beszélni, akiknek nincs mondanivalójuk. Ebből a magyar értékből azonban Harkányi Jánosban egy szemernyi sincs meg.

E felfogással szemben mi különvéleményt jelentünk be. Úgy látszik, mintha a beszélni nem tudó miniszter dolgozni annál többet tudna és miniszteriumában a hivatalnoki kar a legnagyobb tisztelettel szemléli a miniszter rendkívüli szorgalmát, nagy ügybuzgóságát. A szakreferensek meglepetve látják minden kérdésben igazi készültséget, gyors felfogását és mindenekfelett páratlan igazságszeretetét és objektívítást az ügyek végső elintézésében. Azt mondják, hogy a szakreferensek jól megalapozott előterjesztéseit beható megvizsgálás után mindig jóváhagyja, hogy politikai és egyéb mellékes tekintetektől az ügy helyes elin-

tézésében magát eltéríteni nem engedi, aminek legjobb bizonyága az, hogy minisztersége óta a Máv. igazgatósága szabadabban, de egyuttal a felelőség nagyobb érzetével dolgozik. Mi őszintén meg merjük mondani, hogy nem törődünk a kereskedelmi miniszter szónoki hiányaival. Nekünk nem szónok kell a legfontosabb miniszteri székben. Az iparnak és a kereskedelemnek egész közömbös, hogy a miniszter a maga igazát jól fésült, folyékonyan elmondott és a szónoklási művészet szabályai szerint felépített beszédekben tudja-e képviselni, avagy pedig csak felolvassa beszédét egy papirlapról. A fődolog, hogy amit mond, az becsületes jóakaratot mutasson és még főbb dolog, hogy amit tesz, az legyen helyes és jó. Az ipar és kereskedelem igazát csak tettekkel lehet kivívni; szavakkal és orációkkal nem.

Ezért szimpatikus nekünk a rosszul beszélő Harkányi János báró a kereskedelmi miniszteri székben. Csak beszéljen továbbra is rosszul és dolgozzék ezután is mentől jobban. Legfeljebb nem fognak beszédei összegyűjtött kötetekben megjelenni. Inkább arra tö-

Barátom.

Eljöttem én messze, messze,
Nem azért hogy gyógyuljak,
Hanem hogy a bánatimon,
Gondjaimon túl adjak.
Aztán más is van még a mi
Kergeti a lelkemet,
No de arról nem beszélék
Se másoknak, se néked.

A múlt fátyla annyi édes,
Bús emléket takart el,
Tudod, hogy csak csend, magányban
Lebbenthetem olykor fel;
Életemnek minden álma
Élénk színnel rajzolva
Kincseket ér! Koldus szívem
Ezek nélkül rom volna.

Itt a békés kis szobámban
Fletré kél minden álom;
Elringatja fájó lelkem,
Orvosságom ez lesz nékem.
Nem lesi meg egyik másik
Ha az arcom könnytől ázik,
S ha egy sóhaj elröppenne
Árulóm tán — ez se lenne.

Pöstyén, 1914. III. 7.

báró Bánffy Farkasné

Egy puccos dámához.

A kincsed: temérdek,
A szemed: brilláns-tűz,
Drága az ékszered,
S hófehér két kezed
Gyöngyökre gyöngyöt fűz
Nyakadnak ékeül.

Bár ragyogva csillogsz
S ülsz gögös diadalt,
Hóbort egész lényed
S nem dicsér ez ének,
Mert szivedből kihalt
A szájalom könnye.

Mondod, hogy rengeteg
Kincseid értéke?
Ó, mennyivel drágább
Bus proletár-árvák
Teérted is hulló
Gyöngyös verejtéke...!

Vissnyovszky Rezső

Ifjuságom.

Voltam fehér lányok,
Szüzek fölkejtje,
Sóhajós csókokat
Kérő levante.

Voltam deli dalnok,
Hangszerem: hárfa,
Dalomat hallgatta
Sok uri dáma.

Menüett-kedvelő
Galáns gyermek én,
Király-lánykezén.
Szüzi csókom pihent

Voltam szöke apród
Csattos topánban,
S győztem sok szerelmi,
Édes tornában.

Voltam szerelmes is,
S olykor rossz gyermek,
Kit rizsפורos lányok
Csókokkal vertek.

Ó, zenélj, csak zenélj
Multak órája!
Ó, szólj holdas esték
Büvös chorálja!

Ó, zenélj csak óra:
„Csók... mámor... álom...“
— Istenem, be szép volt
Az ifjuságom...!

Vissnyovszky Rezső.

rékedjék, hogy munkájának eredményei és alkotásai hirdessék az ő tevékenységét. Legyen bármilyen rossz szónok, de legyen jó kereskedelmi miniszter. Ezt várjuk és a biztató kezdet után joggal ezt reméljük is tőle.

HIREK.

Vizvezeték és csatornázás.

— Az előljáróság figyelmébe —

A rég elhatározott vízvezetési és csatornázási munkálatok megkezdésének tudvalevőleg az a legfőbb akadálya, hogy a község nem tud megfelelő kölcsönre szert tenni. Alább közlünk egy hirt, mely egy angol pénzcsoport ajánlatáról szól. Az ajánlatnak talán fűrdőhelyünk is hasznát vehetné annál is inkább, mert az offerturn elsősorban vízvezetési és csatornázási munkák finanszírozására vonatkozik.

Még az elmúlt 1913. év utolsó heteiben Budapesten jártak Mr. Hughes és Mr. St. Georgmóor, az előbbi a londoni Hughes és Lancaster cég beltagja, az utóbbi pedig a londoni Lloyds Bank Limited igazgatója. A két angol Szentpály István dr. országgyűlési képviselő társaságában látogatásokat tett Budapesten, felkeresték Teleszky János pénzügyminisztert, Némethy Károly belügyi államtitkárt, akikkel hosszasan tárgyaltak egy a magyar városoknak folyósítandó nagyobb kölcsön ügyében, majd hazautaztak és mintegy két héttel ezelőtt ajánlatukat megismételve benyújtották a két miniszteriumnak. Az angol cégek ajánlata lényegében a következő:

A Hughes & Lancaster cég, amelynek üzleti körébe vízvezetési és csatornázási munkák elkészítése tartozik, nyilvános versenyfolyásokon pályázni fog a magyar városok vízvezetési és csatornázási munkálataira. Ha az ő ajánlata lesz a legolcsóbb és megkapja a munkálatokat, akkor a Lloyds Bank Limited 90% árfolyamon 5% annuitás mellett 50 esztendőre a városok rendelkezésére bocsátja nemcsak a szükséges összeget, hanem ennek kétszeresét.

A bank hajlandó 50 millió koronát a

városoknak kölcsönözni, még pedig a mostani feltételeknél kedvezőbben is, ha időközben a pénzpiac helyzete előnyösebben megváltozik. Az 50 millió koronát egy összegben bocsátaná a londoni bank a magyar városok rendelkezésére.

Az angol cégek ajánlata az adott viszonyok közt eléggé kedvezőnek mondható s így nem hisszük, hogy az előljáróság meddő munkát végezne, ha az ajánlat iránt bővebben érdeklődnek.

Személyi hírek. Hosszabb fűrdőtartozkodásra legutóbb ideértek: Fejér Elemér cs. és kir. kamarás (Budapest), Dimitrijevits D., tőkepénzes nevével (Belgrad), Mey Bernát, kereskedelmi tanácsos nevével (Sebnitz), Gyuriss Emil dr. (Zsolna), Dr. Lövy H. (Breslau), báró Trauttenberg Frigyes nevével és kísérettel (Mór), Horváth Sándor, ezredes nevével (Köszeg), Sobó Jenőné, főbányatanácsos neje (Selmechánya), Hinrichs O., igazgató (Schmassow) s még többen.

Királyi kitüntetés. A magyar kereskedő világ egyik kiváló tagját Mauthner Ödön, nagykereskedőt és törvényes utódaik Öfelsége a magyar királyi földművelési miniszter ur előterjesztésére díjmentesen a magyar nemességgel jánoshegyi előnévvel tüntette ki. Ezen kitüntetés általános rokonszérrel találkozik, mert Mauthner Ödönnek a hazai megtermelés, magkereskedelem és kertészet terén elért sikereit jutalmazza. Megbízhatóságáról ismert cégének, amely az idén ünnepli 40 éves évfordulóját, sikerült a külföldön is kivételes eredményeket elérni. Nagy segítsége van az öreg, de még mindig agilis Mauthner-nek két fiában Mauthner Alfréd és Mauthner Pál-ban, akik szintén páratlan szorgalommal és nagy szaktudással viszik tovább előre a világírű céget előnyére és dicséretére a magyar kereskedelemnek.

A társaságból. báró Bánffy Farkasné, olvasóink kedves ismerőse, aki a Pöstyéni Újság mai számába is egy igen szép, hangulatos verset írt, több heti tartozkodásra ideérkezett.

Machovich János ünneplése. A Pöstyéni Kaszinó tegnap este Frideczky Barna alelnök elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen nagyérdemű alapítója és elnöke: Machovich János főszolgabírónak legfelsőbb kitüntetése alkalmából rendezendő ünnepély módozatait állapították

meg. Eszerint a Kaszinó f. hó 15-én Vasárnap délután 6 órakor diszközgyűlést tart a Kaszinó nagytermében, ahonnan küldöttéleg hívják meg az ünnepeltet. Ezután bankett lesz a Hársfa éttermében, melyen a Kaszinó tagjain kívül Pöstyén község és a járás községe is résztvesz. Külön ünnepélyt rendez a község, mely délelőtt 11 órakor a község háza nagytermében diszközgyűlést tart, a hova ugyancsak küldöttéleg utján fogják meghívni az ünnepeltet. — A rendezőbizottság ezuton tudatja, hogy a banketten való részvételre Lellei János főjegyzőnél lehet jelentkezni.

Előadások Pöstyénről. Gara Zsigmond dr. fűrdőorvos szerdán Bécsben a „Gesellschaft für physikalische Therapie“ nagygyűlésén előadást tartott Pöstyénfűrdő javallatairól. Gara dr. a Hamburgban tartandó balneologiai kongresszuson is résztvesz, ahol ugyancsak Pöstyénfűrdőről fog előadást tartani.

Március tizenötödike. A Pöstyéni Kaszinó, a helybeli polgárság és a polgári iskola március tizenötödikén közös ünnepélyt rendeznek. Az ünnepély műsorát a rendezőség falragaszokon fogja közzétenni.

A kaszinóból. A kaszinó helyiségei, a választmány legutóbbi ülésén hozott határozata szerint, április havában is nyitva maradnak.

Intim estély. Szombaton este több család és a mindkét nembeli ifjuság néhány reprezentánsa kedélyes estélyre gyűltek össze, melyen a résztvevők 10 koronát adományoztak a község szegényei javára. Az összeget az estély rendezője Fekete János községi állatorvos úr hozzánk küldte be. Az adományt rendeltetése helyére juttatjuk.

Mikor halunk meg?

— Az élet és halál tabellája —

Bizonyára mindenki gondolt már arra, hogy meddig fog élni. Erre akarunk ma minden olvasónknak válaszolni. Eleve is kijelentjük, hogy jóslásunk nem fog hajszálnyira bekövetkezni s ezért kissé elővigyázatosabban formulázzuk meg előbbeni kijelentésünket: megmondjuk mindenkinek milyen átlagos életkorra számíthat koránál és neménél fogva.

Az élet és halál tudvalevőleg nem olyan minden szabályosság nélküli folyamat, mint ahogy azt sokan gondolják. Igaz ugyan, hogy a halál nem ismer korlátokat életkorok szerint, de ezért kétségtelen, hogy több öreg ember hal meg, mint fiatal. Ha már most számszerűen vizsgáljuk a dolgot, különös szabályszerűségeket fedezünk fel. Ezek a szabályszerűségek különben nem is olyan nagyon különösek, mert egyáltalán nem látjuk be, hogy mért kellene az emberiségnek egy év alatt teljesen megváltoznia, anélkül, hogy mélyreható változásokon ment volna keresztül. Sőt bátran állíthatjuk, hogy a halálozás „rendje“ az egyes országokban bizonyos szabályszerűséggel folyik le. Ezzel nem azt akarjuk modani, hogy ki-ki egy előírt recipé után fekszik koporsójába, hanem hogy a halálozás, vagyis az egyesek összegezett

kimulása táblázat szerint történik! Ilyen összeállítást adott ki legutóbb a német birodalmi statisztikai hivatal, mely szemlélődésünk alapjául szolgál.

Egy nép halálozási viszonyainak megismeréséhez nem elegendő, hogy a halálozások egy éven át megszámláljuk, összegezzük s a százalékos arányt megállapítsuk. Mert ha p. o. az illető esztendőben igen szaporák voltak a születek, akkor a lakosság nagyon gyorsan és tetemesen gyarapodott s ha ugyanannyian haltak meg, mint az előbbi esztendőben, akkor a sok születés illetőleg a lakosság gyors szaporodása folytán a halálozási százalék lejjebb fog szállni. Ez esetben hibás volna az a megállapítás, hogy a halálozási viszonyok megjavultak, mert ezt csakis a számok helytelen alkalmazása eredményezheti.

Ugyanigy áll a dolog nagy bevándorlások idején s megfordítva, amikor tömeges a kivándorlás. Ha tehát a halálozás arányáról hü képet akarunk nyerni, mind ezen körülményeket tekintetbe kell vennünk. Ez ugyan sok munkát okoz, amely azonban el nem kerülhető, ha egy kifogástalan, pontos „halálozási tabellát“ akarunk nyerni.

Ha már most a német birodalom új halálozási tabellájának eredményeit vizsgáljuk, s azt az előbbi 1871-től 1881-ig terjedő évtizedre vonatkozó tabellával összehasonlítjuk, elsősorban azt a feltűnő észlelést fogjuk tenni, hogy a halálozási való-

színűség erősen visszament. Mig 1871-től 1881-ig az újszülött fiúk több mint 1/4-e még az első életévben meghalt, az arány ma már csak 23%, mig az újszülött leánygyermekéknél a halandóság 1/6-ére szállt le. Még kedvezőbbek a viszonyok a következő korosztályokban. A második életévben a halálozási valószínűség már 20%-ra, az 5—9. életév között pedig 40%-ra redukálódott! A javakorabelieknél is igen kedvező változások álltak be, amennyiben itt a halálozási valószínűség 30—12%-al apadt. Ugyanez áll a női nemre, úgy hogy Németország összlakossága bizonyos megelégedettséggel tekinthet vissza a közelmultra.

Gondoljuk csak el: négy újszülött gyermek közül az anya csak három remélhet az életnek megtarthatni. Am röviddel a szülés után a halálozási valószínűség rendkívüli mérvben alászáll és ha a legveszedelmesebb hónapok elmúltak, a gyermek életét veszélyeztető körülmények is kedvezőbbre fordulnak. Az első életév befejeztével a halálozási valószínűség már csak 6/100, ami azt jelenti, hogy 17 „egy éves“ közül csak egyet visz magával a kaszás, a második életév elmúltával még csak 3/100 s így tovább 2 1/2 tizededig a tizenharmadik életévben! — Az életkor harmadik évtizedében a halálozási valószínűség alig változik, de azután erősen emelkedik s az 55-ik esztendő befejeztével tetőpontja felé halad. A századik életévben már nagyobb

A berlini első orvosi klinika igazgatója Kraus Frigyes dr., titkos egészségügyi tanácsos, aki felesége látogatására itt időzik, hirtelen támadt fogbántalma miatt felkereste Székelyné Offenhüter Emillia fogtechnikust. A világhírű belgyógyász a sikeres beavatkozás után a következő elismerő szavakkal búcsuzott Székelynéől: „Nagy halálával tartozom Önnek, mert itteni tartozódásomat meg kellett volna szakítani, míg most nyugodtan itt maradhatok. — Kraus tanár és neje a jövő hét folyamán utaznak vissza Berlinbe.

Vendégforgalom. Az elmúlt héten 61 idegen lett a bizottsági irodában bejelentve és pedig 58 fürdővendég (13 munkáslak) és 3 átutazó. Október elseje óta összesen 1076 idegen fordult meg Pöstyénben.

A közigazgatási bizottság ülése. A vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 10-én tartja Craus István főispán elnökleite alatt március havi rendes ülését.

Dynamittal játszott. Kamenyiczky István tizenéves fia Vágszakály község határában dynamitot talált. A fiu oly vigyázatlanul bánt a veszedelmes robbanóanyaggal, hogy az hirtelen explodált s jobb kezének három ujját elszakította. A szerencsétlenül járt fiuhoz elhívták Neuwirth Nándor dr. körorvost, aki a sebesültet beszállította a nagyszombati kórházba.

Vörheny. Alsóvogyerádon néhány héttel ezelőtt járványszerűen lépett fel a vörheny. Összesen tizenöt esetet jelentettek be. A betegséget, a kellő óvintézkedések foganatosítása után, sikerült a helységben lokalizálni.

Belefut a patakba. Uradni Jakab nyitrai lakos részeg fővel Németpróna felé tartott. Utközben megsomjazott s hogy szomjuságát csillapítsa, az út mentén folyó patakba akart vizet meríteni. A részeg ember elszédült s egyensúlyát veszítve, beleesett a patakba, ahol halálát lelte.

Purimnap — gyermeknap. Az országos izraelita Patronage-egyesület, mely rövid fennállása óta több mint másfélezer gyermeket mentett meg a társadalomnak purim ünnepén gyermeknapot rendez, amely alkalommal az ország valamennyi zsidó templomában, iskolájában és társadalmi uton is nagyarányú gyűjtést folytat. A befolyt adományokat az egyesület nyilvánosan fogja nyugtázni.

A Park-Mozgó szerdán ismét ujdonságot mutat be. A „Titokzatos professzor“ című négyfelvonásos színezett detektívdráma kerül előadásra Nick Winterrel. Azonkívül egy kacagató vigjátékot „Max cipőt gyűjt“ is adnak elő, melynek címszerepét Max Linder személyesíti. — Pénteken a high-life műsor keretében amerikai képek kerülnek a vászonra. Az egyik „Érdekes történet“ vigjáték, a másik „A becsület védője“ dráma. A műsor többi pontja: „Az ő anyósa“ amer. vigjáték, „A halál-szikla“ dansk sláger-dráma két részben s több kitűnő mellékkép.

Színház.

Krammer Teréz és Márkns Emilia vendégjátéka. Szabó Ferencz színtársulatának, mely jelenleg Nagyszombatban tartja előadásait a közönség nagyfokú érdeklődése mellett, a multhéten két fényes estéje volt: Krammer Teréz és Márkns Emilia vendégzerepeltek a társulatnál. A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat s lelkes ünnepeltetésben részesítette a két kitűnő művésznőt, ugyszintén a kiváló direktorpárt. A társulat szombaton fejezi be előadássorozatát Nagyszombatban, ahonnan rövid vendégzereplésre Érsekújvárra mennek.

Nyitra—Sopron. Sopron város színiügyi bizottsága multhéten tartott ülésén elhatározta, hogy a városi színházat egy évi próbaidőre Szabó Ferencznek engedi át. Így tehát, egyelőre egy évi időtartamra, Nyitra—Sopron közös színikerületé alakul át. A nyitrai előadásokat az eddigi tervek szerint november 15-én kezdik meg s december 31-én fejezik be.

S A K K.

Rovatvezető: Lendvai Pál.

Morphy mondása.

„A sakk sohasem volt és soha nem is lehet más, mint a szórakozás ártatlan eszköze. Epen azért sem volna szabad fontosabb foglalkozások rovására foglalkozni vele. Nem volna szabad soha sem, hogy híveinek gondolatvilágát egészen hatalmába kerítse.“

Morphy

Fiatal emberek számára a játék élet-szükséglet. Nem görnyedhetnek szakadatlanul könyvek felett. S emellett oly sokféle a hajlamuk, hogy az egyoldalú tevékenység erős testi rossz érzést, esetleg fájdalmat támaszt bennök. Ösztönzerű szükséglet hatása alatt akarják testüket edzeni, akarnak társaságba járni, egy-egy lánynak tetszeni, örömiük telik a küzdelemben és ha egészséges a szervezetük, mindeközben a munkáról sem fognak megfeledkezni. De akadnak közöttük egyesek, kik azt a melegséget, azt a szenvedélyességet, azt a rajongást, amelyet a normális fiatal ember a szép nemre s e réven lekötve minden szépre is fordít, teljes hévvel a sakknak szentelik. Ezeknek szól Morphy Pál intő szava, hogy tulmennek a kellő határon, és amit művelnek, fonákság.

Ezért mondja, hogy a sakk a szórakozás ártatlan eszköze. Célja csak az legyen, hogy előkészít bennünket a munkára, amelyben gondolatainkat eltereli s így agyunkat pihenteti. De ne legyen soha öncél. És ez intelem mögött mindenesetre ott rejlik az a megfontolás, hogy az életet meg kell izlelnünk, hogy megérthessük és élvezhessük. Ám a sakkjátékos, amíg a sakkasztal fölött görnyed, nem nyul belé az emberi élet teljességébe. Az a veszedelem fenyegeti tehát, hogy ugy a komoly munkára, mint az élvezetre való tehetségei elcsenevészednek.

Bizonyára mindeki egyetért Morphy mondásával; de ha felületesen olvassuk szavait, könnyen megeshetik, hogy helytelenül értelmezzük. Mikor ugyanis azt mondja, hogy a sakkal sohasem volna szabad fontosabb foglalkozások rovására foglalkozni, könnyen elfeledhetjük, hogy ugyanazt elmondhatjuk minden foglalkozásról. Való igaz, hogy a sakknak ép ugy, mint minden

a halálozás, mint az életbenmaradás valószínűsége.

Némi változást mutat a női nem halálozási valószínűségének görbéje. A halálozási valószínűség, mint már említettük, az első életévben valamivel kisebb, mint a fiu gyermekeknél. Tizenkét év után a tabella 3/1000-et mutat. Innen kezdve nagyobb az arányosság, mint a fiuknál, lassan, de állandóan emelkedik s különösen a negyedik és hetedik évtizedben messze mögötte marad a férfiaknál elért számoknak.

A második esztendőől a hatvanadik életkorig terjedő periódusban a halálozási valószínűség nem nagy. Az életerő ebben a korban meglehetősen kifejlett. Ezt persze nem úgy kell érteni, hogy ezekben az életkorokban igen ritkán áll be haláleset és hogy a legtöbb ember legalább is hatvan esztendő életkorra számíthat, hanem olyképp, hogy azoknak az embereknek, akik ezt az életkort elérték, vajmi keves kilátásuk van arra, hogy — egyhamar meghaljanak.

Vajjon mi az oka a halálesetek ilyen apadásának, amint ezt a német birodalom területén az utóbbi évtizedekben tapasztalták? Azt nem lehet feltételezni, hogy az apadás mindig ilyen volt, mert hisz akkor az embereknek régebbi időkben csecsemőkorukban kellett volna meghalniuk! Kétségtelen, hogy ennek egyik főoka a tudomány és a technika egyszerű haladásában keresendő. A természet- s az orvosi tudó-

mány érvényt szereznek vívmányaiknak; gyógyítják a betegeket és számos embert mentenek meg az életnek, akik az új vívmányok nélkül elpusztultak volna. Ehhez hozzájárulnak a birodalom mintaszerű szociális intézményei, amelyek a lakosság életerejét hovatovább fokozzák. Különösen a betegpénztárak azok, amelyek megbecsülhetetlen, áldásos működést fejtenek ki.

Sajátságos, hogy a lakosság halálozási valószínűsége az egyes országrészekben nem egyforma. Legnagyobb az ellentét város és falu közt. Általában a vidék sokkal kedvezőbb képet mutat, mint a város.

Ha a német birodalom halálozási tábláját összehasonlítjuk a többi kulturállamok hasonló kimutatásaival, akkor első helyen Svédországot találjuk. Kedvező azonkívül a gyermekhalandóság Hollandiában és Franciaországban, míg Ausztria és Olaszország utolsó helyen állanak. Az 5—30 éveseknek Angolország kedvez leginkább; ezután sorban következnek: Belgium, Németország, Hollandia, Svédországnak itt csak közepes szerepe jut; legkedvezőtlenebbek a viszonyok Franciaországban, Massachusetts államában és Ausztriában. A magosabb korosztályokban Svédországa a vezetés, Ausztria itt is utolsó helyen áll.

Legnagyobb az érdeklődés a közepes életkor adatai iránt, mert belőlük megtudjuk, hogy egy bizonyos kora személy előreláthatólag hány esztendeig fog még élni,

ép ezért itt közöljük ezeket az adatokat:

Kor	1891/1908		1871/1881	
	férfi	nő	férfi	nő
0 éves	40:56	43:97	35:58	38:45
1	51:85	53:78	46:52	48:06
2	53:67	55:59	48:72	50:30
3	53:89	55:81	49:38	50:98
5	53:27	55:22	49:39	51:01
10	49:66	51:71	46:51	48:18
15	45:31	47:47	42:38	44:15
20	41:23	43:37	38:45	40:19
25	37:38	39:43	34:06	36:53
30	33:46	35:62	31:41	33:07
35	29:59	31:87	27:89	29:68
40	25:89	28:14	24:46	26:32
45	22:37	24:37	21:16	22:84
50	19:00	20:58	17:98	19:29
55	15:81	16:96	14:96	15:88
60	12:82	13:60	12:11	12:71
65	10:12	10:63	9:55	9:96
70	7:76	8:10	7:34	7:60
80	4:23	4:48	4:10	4:22
90	2:23	2:52	2:34	2:37
100	1:30	1:67	1:36	1:24

Ebből a táblázatból ki-ki megállapíthatja, hogy életkorának megfelelő emberek átlag hány esztendeig szoktak még élni. Eszerint egy újszülött fiúgyermek még 40¹/₂ évig, egy újszülött leánygyermek közel 44 évig fog élni. Negyven éves férfiaknak kilátásuk van arra, hogy átlag még 26 esztendeig maradnak életben. Egy hatvan éves asszony 13¹/₂ év múlva hal meg. Ezek a számok persze, mint már említettük, nem veendő holtbizonyosra. Az egyik sokkal előbb hal meg, a másik jóval túléli a valószínű korhatárt. A számadatok normális egészségi állapotot tételeznek fel.

egyébnek, amit cselekszünk, fontosabb foglalkozások előnyére kell szolgálnia. És ha Morphy hozzáteszi azt is, hogy a sakknak sohasem volna szabad hívei gondolatvilágát egészen hatalmába keríteni, akkor ez intelem általában intelem arra, hogy tartozunk minden egyoldalúságtól. Az egyoldalu ember megcsontosodik. Végezetül pedig azoknak is megvan a teljes létjogosultságuk, akik a sakkozást hivatásszerűen üzik sok más ember élvezetére és okulására. Mert az a pár ember, ki erre képes, épen csekély száma miatt, nem sok hasznára lehetne a társadalomnak, mint kereskedő vagy hivatalnok. Ellenben amikor specialistákká lesznek, természetes hajlamuknak megfelelően, akkor a sakkjátékot igazi szórakozássá teszik sokak számára és közreműködnek abban, hogy a közönség javára teljes mértékben kialakulhasson a sakknak örömet szerző, szórakoztató és oktató értéke.

„R-d.”

A Pöstyéni Sakk- és Karambolkör alapszabályait a magy. kir. belügyminiszterium jóváhagyta. — A kör március-április havában nagyszabású háziversenyt rendez. A játékosok — tudásuk szerint két csoportra lesznek osztva — egy-egy csoportban legfeljebb 10 versenyző vehet részt. Bővebb felvilágosítást a kör titkára: Lendvai Pál ad,

Közgazdaság.

Az új húsvizsgálati szabályrendelet.

Pöstyén község új húsvizsgálati szabályrendeletét alkotott, melynek főbb pontjai a következők:

I. A közvágóhid kötelező használata.

1. §. A húsvizsgálat tárgyában kiadott 55300/908. számú földmívelésügyi miniszteri rendelet 3. §-a értelmében a község területén akár köz-, akár magánfogyasztás céljából szarvasmarhát (bivalyt, bikát, ökröt, tehenet, tinót, üszőt és borjut), a kényszer-

Itt még meg kell jegyeznünk, hogy — miként azt láttuk — a valószínűség nemek szerint igen változó. Az újszülött leánygyermek előrelátható élettartama $3\frac{1}{2}$ évvel hosszabb, mint az ugyanolyan korú fiúgyermeké. Az életvárandság fokozódik az évek számával és fiúgyermekéknél a harmadik évben 54 esztendővel, leánygyermekéknél kerek számban 56 esztendővel éri el tetőfokát. Innen kezdve már csak apadás van. A százéztendős aggastyán életvárandsága mindössze 1 év és 4 hónap, egy ugyanolyan korú matrónáé 1 év és 8 hónap.

Végül még egy összehasonlítást az 1871—1881. évtizedre terjedő táblázattal. Az életvárandság a férfiaknál közel 5 évvel, a nőknél $5\frac{1}{2}$ évvel emelkedett. Ez a jelentékeny javulás, mely már a halálozási valószínűségnél is szemünkbe ötlött, rendkívül öröndetes jelenség, mert fokozza tetterőnkét, buzdít és serkent a tudomány és technika minderősebb kiaknázására a saját magunk, az emberiség javára. Az életnek sok esztendővel való meghosszabbítása oly cél, melyért érdemes küzdeni, különösen amikor látjuk, hogy már néhány évtized is elegendő, valóban nagyszerű eredmények eléréséhez.

vágásoktól eltekintve, csakis közvágóhidon szabad levágni.

A fent idézett húsvizsgálati rendelet 3. §-ának harmadik bekezdésében foglalt rendelkezésekhez képest a közvágóhid kötelező használata jelen szabályrendelettel a közfogyasztásra szánt juhok (bárányok), kecskék (gödölyék) és sertések (malacok) vágására is kiterjesztetik.

Azon közfogyasztásra szánt juhok (bárányok), kecskék (gödölyék) és sertések (malacok) azonban, melyeket földbirtokosok (földbérlok) saját külső cselédek és gazdasági munkásaik részére az illető gazdaságok területén vágatnak le és szolgáltatnak ki, közvágóhidi kényszer alá nem esnek. (54300/908. sz. F. M. rendelet 3. §.)

A sertések földolgozására a közvágóhidi kényszer szintén nem terjed ki. Ezeket az állatokat tehát fölbontásuk és belső részeik eltávolítása után tulajdonosaik további földolgozás végett a közvágóhidi elszállíthatják.

II. Az állatok levágása.

2. §. A közvágóhidon rendszerint a következő időben szabad állatokat levágni és pedig:

Szeptember hó 1-től április hó 30-ig terjedő „téli idény“-i időközökben délután $\frac{1}{2}$ félkeltől 4 óráig megszakítás nélkül a sötétség beálltáig.

Május 1-től augusztus hó 31-ig terjedő „nyári idény“-i időközökben pedig délután 4 óráig megszakítás nélkül a sötétség beálltáig.

Vasárnapokon, vagyis munkaszüneti napokon a vágás és szűrés rendszerint szünetel. Rendkívüli esetekben azonban mint rendkívüli vágás, ha azt a közfogyasztás megkívánja, az előjáróság engedélye mellett a vágást megelőzőleg 2 órával előbb a húsvizsgálónak jelentve, m. kir. keresk. Miniszter 28559/903. szám alatt kelt rendeletének II. A. 3. k. pontja szerint állatoknak munkaszüneti napokon június és július hónapokon d. e. $\frac{1}{2}$ 9 félkilenc óráig 10 tíz óráig, a többi hónapokban pedig d. e. $\frac{1}{2}$ 10 féltíz 11 tizenegy óráig rendkívüli vágásra szóló bárcá átadása mellett végezhető.

Ünnepnapokon, vagyis nem munkaszüneti ünnepeken a vágás és szűrés június és július hónapokban d. e. $\frac{1}{2}$ 9 félkilenc 10 tíz óráig, a többi hónapokban pedig d. e. $\frac{1}{2}$ 10 féltíz 11 tizenegy óráig mint rendes vágás történik, de itt is a vágást megelőzőleg 2 órával előbb ezen körülmény a húsvizsgálónak bejelentendő.

Azon vágófél, aki a megállapított rendes vágás és szűrés idejének első órájában levágandó állatával a vágóhidon meg nem jellem' s ezen első órában a szabályos marhajárlatot, valamint a vágóhidi szemledij lefizetéséről szóló bárcát a húsvizsgálónak át nem adja, az már csak rendkívüli vágást eszközölhet.

3. §. Földbirtokosok (földbérlok) a jelen szabályrendelet 1. §-ának 3-ik bekezdésében jelzett állatokat hétköznapokon 11 óráig 12 óráig, vásár- és ünnepnapokon pedig 11 óráig 12 óráig vágathatják le az illető gazdaságok területén.

5. §. Kényszerű vágások a közvágóhidon vagy azonkívül bármikor engedély nélkül végezhetők.

III. A húsvizsgálatról és a hússal való további elbánásról.

12. §. A közfogyasztásra feltételesen alkalmasnak talált, valamint a csekélyebb tápláló és élvezeti értékűnek minősített húst arra az időre, amíg az 54300/908. számú húsvizsgálati rendelet 80. §-ában előírt elbánás alá vétetik, illetőleg az ugyanezen rendelet 81. §-a értelmében a hatósági hússzékben elárúsítatik, közvetlenül a hús-

vizsgálat után megőrzés végett a közvágóhidon e célra kijelölt helyiségbe kell szállítani, a közfogyasztásra alkalmatlannak talált húst pedig addig is, amíg az 54300/908. sz. húsvizsgálati rendelet 88. §-ában előírt módon megsemmisítetik, a közvágóhidon felállított ládába kell helyezni.

A kifogásolt húsokat a húsvizsgáló felügyelete mellett a vágató szállítja a megőrzésükre kijelölt helyekre.

A közfogyasztásra alkalmatlannak talált húst a megőrzésére kijelölt ládába történt elhelyezése után a húsvizsgáló karbolsavval vagy kreozollal azonnal leönteni tartozik.

IV. A hatósági hússzékéről.

15. §. A hatósági hússzékben árusítandó húsokat, tulajdonosaik szerint külön-külön lemérve, húsvizsgáló adja át a hússzék kezelőjének.

V. A hús behozataláról.

Az ily húst áruba bocsátását megelőzőleg rendszerint a nyári hónapokban d. e. 6 és 8 óra között, a téli hónapokban 7—9 óra közötti időben a húsvizsgáló lakására, a 2. szakaszban megállapított rendes vágási időben pedig a vágóhídra kell szállítani. Ujbóli húsvizsgálatnál a szemledij kétszeresen fizetendő.

Az idegen helyről behozott hússal való házalás nincs megengedve.

VI. Díjak.

20. §. A közvágóhid használatáért a következő díjakat kell fizetni:

felöltt és növendék szarvasmarha után	2 K. — fill.
borju után	— " 60 "
sertés után	— " 80 "
juh vagy kecske után	— " 30 "
malac után	— " 10 "
bárány után	— " 10 "
gödölye után	— " 10 "

A húsvizsgálatért pedig:

felöltt és növendék szarvasmarha után	1 K. — fill.
borju után	— " 50 "
sertés után	— " 60 "
juh vagy kecske után	— " 20 "
malac után	— " 10 "
bárány után	— " 10 "
gödölye után	— " 10 "

21. §. A 2., illetőleg a 3. §-ban megállapított vágási időn kívül eszközözendő vágások alkalmával — beleértve a rituális vágásokat is — továbbá kényszerű vágások alkalmával, amennyiben a húsvizsgálat szintén a 2., illetőleg 3. §-ban megállapított vágási időn kívül történik, a vágódijakon felül minden állat után a szemledij kétszeresét és ha a közvágóhid, illetőleg az 1. §. 3. bekezdésében jelzett állatok levágásának helye a húsvizsgáló lakásától 2 kilométerre vagy ennél nagyobb távolságra van és a fél természetben fuvar nem szolgáltat, a húsvizsgálónak minden kiszállásért szabályszerinti fuvardíjat is kell fizetni.

24. §. A hatósági hússzék használatáért az elárúsított hús értékének 10%-át kell fizetni, melyből 5% a vágóhidi szolgáló, a hatósági hússzékben teljesített szolgáltatásért.

26. §. A külföldre való kivitelre szánt állatok és azok húsnak vizsgálatát a községi húsvizsgáló eszközli. Ezen állatok és a húsnak megvizsgálásáért egyszeri látogatási díj és minden darab után 20 fillér szemledij fizetendő, amely díj és szemledij a húsvizsgálót illeti.

27. §. Az előző §-okban megállapított vágó-, szemle- és fuvardíjak bárcaszerű kezelés mellett a községi pénztárba folynak' be.

Dr. PAJOR SZANATORIUM ES VIZGYÓGYINTÉZET

BUDAPEST, VIII. KER.; VAS-UTCA 17. SZ. TELEFON: JOZSEF 129, 130, 131.

belgyógyászati, sebészi, orthopediai osztályokkal — Röntgen-laboratorium. — Pöstyéni iszapkúra.

A pöstyéni iszap budapesti fölerakata. — Radiumsanatorium.

VII. A húsvizsgáló díjazása.

28. §. A húsvizsgáló községi állatorvos a szervezési szabályrendelet 59. §-a értelmében mint fizetéses községi tisztviselő, tartozik a hússzemetlét ingyen ellátni. Azon rendkívüli esetekben ahol a szemledijnek az ezen szabályrendelet szerint a kétszerese fizetettik, a szemledij másik fele része, valamint a befolyt fuvardijak a húsvizsgálót illetik, melyet havonként a község pénztárából szabályos nyugta ellenében vesz fel.

Ha a rendes szemledijak a községi állatorvos fizetését és lakbérét jelentékenyen felülmúlnák, az esetben a rendes szemledijak leszállításának esete áll be.

VIII. A hús szállításáról.

29. §. A levágott állatok húsát és egyéb állati testrészeket csakis tiszta járművön, gondosan betakarva szabad szállítani.

IX. A hús árusításáról és feldolgozásáról.

31. §. A mészárszék, hentesüzlet és húsfeldolgozó helyiségek padlózatául betont, betonba agyazott cementet vagy keramitlapokat, granitterazot, aszfaltot, asztbesztet, linoleummal borított fapadlót vagy más vízhatlan anyagot kell alkalmazni.

Ugyanezen helyiségek oldalfalait a padlótól legalább 2 méter magasságig portlandcementhabarccsal kell vakolni, simítani és csiszolni, vagy sima keramit-, esetleg fayencelapokkal kell burkolni, a portlandcementhabarcs vakolás helyett világos színű, könnyen mosható olajfesték mázolás is lehet alkalmazni.

A húsfogastartókat simára gyalult festetlen fából vagy vasból kell készíteni s ez utóbbi esetben világos színű, könnyen mosható olajfestékkel kell bevonni. A húsfogasokat pedig simára faragott, festetlen fából vagy vasból önzva kell készíteni.

Az asztalok lapjait, melyekre húsokat helyeznek, szintén simára gyalult, festetlen fából vagy más vízhatlan anyagról kell készíteni, vagy horganybádoggal kell fedni.

34. §. Az elárított húst csakis írástól vagy nyomtatástól mentes, tiszta fehér papírba szabad csomagolni.

Vevőknek a húst mindaddig, amíg nem vették, érinteni tilos.

36. §. Marhahús árusításakor a pecsenyhúshoz, valamint az első minőségű leveshúsok közül a firtóbból való húshoz és a levesnek való hátszinhez legfőbb 10%, a többi húsféleségekhez pedig legfőbb 5% nyomatókat szabad adni.

A vékonyoldalashoz és a vállhoz nyomatókat adni tilos.

X. Életbeléptetés.

38. §. Jelen szabályrendelet a vármegye törvényhatósági bizottsága részéről történt jóváhagyása után 15-ik napon lép életbe.

Ellenőrző körut. Kreuz Ottó, jár. m. kir. állatorvos ellenőrző körutját a következő sorrendben fogja megtartani: márc. 13-án Vágzakály, Köcsény, Banka; márc. 14-én Moraván, Hubafalva, Duczó; március 16-án Cseterőcz, Köcsény, Lancsár; márc. 17-én Alsólopassó, Vittencz; márc. 18-án Jókó; márc. 27-én Pöstyén, Kosztolány; március

28-án Alsódubovány, Felsődubovány, márc. 30-án Nagykosztolány, Besnyőpetőfalva; márc. 31-én Alsórados, Néznafalva; április 1-én Kiskosztolány, Vágdebrőd; ápr. 3-án Vigvár, Kismikosalva, Rákfalu; április 4-én Vágbori, Kisörvistyé, Nagyörvistyé.

A nagyapolcsányi milliós bankbukás. A nyitrai ügyészség a két év előtt megbukott Nagyapolcsányi Takarékpénztár igazgatósága ellen csalárd bukásért, sikasztásért, hűtlen kezelésért, csalásért és magánokirathamisításért vádiratot adott be. A szabálytalanságok már 1901-ben kezdődtek és amikor néhány év előtt a nagyobb hitelezők megszorították a takarékpénztár hitelét, hamis betétkönyvekkel kezdtek operálni. A szakértők jelentése szerint a takarékpénztár mérlegei már hat év óta meg voltak hamisítva, azonkívül számos váltót évek óta nem prolongáltak. A hátralékos kamatot pedig mint nyereséget tüntették fel. A bank már a bukás szélén állott, amikor a vezető igazgatók, Felsenburg Adolf és Felsenburg Henrik, egy fiktív betétkönyv alapján ötvennégyezer koronát felvettek, holott ekkor már a bankot megroháló betevőket sem fizették ki. A vádirat — amely szerint a takarékpénztár passzívája majdnem kétmillió korona — Felsenburgékon kívül Pollák Salamont csalás és hűtlen kezelés, Ehrenfreund Józsefet csalás, Löw-Ber Hermannat pedig csalás büntetével és vétkes bukás vétségével vádolja. Ezenkívül az igazgatóság összes tagjait vétkes bukás büntetével vádolja.

Értekezlet a vágújhelyi-miavai vasut ügyében. A régóta tervezett vágújhelyi-miavai vasut ügyében Filberger Gyula dr. miavai főszolgabíró elnöklete alatt holnap délelőtt értekezlet lesz Vágújhelyen, melyen az egyes érdekelték hozzájárulási arányát fogják megállapítani. A vasut ügye — mint értesülünk — biztosítottak tekinthető, annál is inkább, mert a vármegye főispánja hathatós támogatását helyezte ki látásba. A tervezett vasut a vármegye egyik leggazdagabb vidékét fogja a forgalomnak megnyitni.

A trencséntepliczi villamos vasut. A hólak-trencséntepliczi villamosvasut most teszi közzé multévi üzemkimutatását. Eszerint a vasut 128000 embert és 6000 mm. teherátut szállított. A bevételek 54000 koronát tüntetnek fel, 7000 koronával többet,

mint az elmúlt esztendőben. A többlet a felemelt személydijszabásból ered.

Csőd. A nyitrai kir. törvényszék Adler Márk pöstyéni kereskedő ellen elrendelte a csődöt.

4305. szám.
1914. p.

Csőd hirdmény.

A nyitrai kir. törvényszék részéről közzétetik, hogy Adler Márk pöstyéni lakos be nem jegyzett kereskedő ellen ennek bárhol található ingó és — Horvát-Szlavonországok kivételével — a magyar állam területén lévő ingatlan javaira a kereskedelmi csőd megnyitattott.

Csődbiztosul Dr. Bures Lipót törvényszéki albiró, tömeggondnokul Dr. Sajó Adolf pöstyéni, helyettesül Dr. Ungar Elemér nyitrai ügyvédek nevezettek ki.

Felhivatnak mindazok, kik az általános csőd-tömeg ellen mint hitelezők igényt támaszthatni vélnék, hogy ebbeli igényeiket 1914. évi április hó 15. napjáig bezárólag, mint a követelések bejelentésére kitűzött határidőig, ezen kir. törvényszéknel az 1914. évi április hó 20. napjára délelőtt 10 órára e törvényszék I. emelet 3. a. sz. helyiségeibe kitűzött felszámolási tárgyalás napján leendő megállapítás és osztályozás végett az 1881. XVII. törv.-cikkben kijelölt joghátrányok terhe mellett a csőd tömeg ellen az idézett csőd törvény 126-129. §-aiban foglalt rendeletei szerint az esetben is bejelentsek, ha igényeik tekintetében külön per volna folyamatban.

Felhivatnak továbbá a zálog- és megtartási joggal bíró hitelezők, hogy az általuk szerzett jogot a tömeggondnoknak jelentsék be, s az általuk birt dolgokat a tömeggondnok felhívására megbecslés végett mutassák fel.

Azok, a kiket elkülönítési, visszakövetelési vagy külön kielégítési jog illet, figyelmeztetnek, hogy a mennyiben jogaikat nem érvényesítik, azok a csőd tömeg értékesítését és felosztását gátolni nem fogják. Végre csődhitelezők felhivatnak, hogy 1914. évi április hó 23. napján mint e célra kitűzött határnapon délelőtt 10 órakor a törvényszék fenn kített helyiségében, a csőd választmány megválasztása végett, a hitelezői minőségüket igazoló okiratokkal ellátva jelenjenek meg.

Kelt Nyitrán, 1914. évi március hó 3. napján.

A nyitrai kir. törvényszék mint csődbíróság.
Kiadta: Nyékhegyi s. k. b. elnök. Dr. Bures s. k. előadó.

A kiadmány hitelűl
olvashatatlan aláírás
kezelő.

SZABADKÉZI :: RAJZ

Jelentkezni lehet a polgáriskolában délelőttönként 11 és 12 órakor március hó 15-ig

tanfolyama nyílik meg kezdők és haladók részére. Természet utáni és plein aer rajzolás, festés. Lányoknak külön iparművészeti tervezés, magyar ornamentika. Tandij megfelelő jelentkezés esetén havi 3 korona. Fiúk s lányok külön oktatásban részesülnek.

GRAND HOTEL

TELEFON SZÁM 130-35.

„ESPLANADE”

NAGY SZÁLLODA

5 perc a nyugati és déli vasut pályaudvartól

Budapest, III. Zsigmond-u. 38-40. :: a Szent Lukács- és Császár-gyógyfürdővel szemben.

Rózsadomb parkos (tövében). — A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen újonnan épült hat emeletes szálloda 250 szobával. Részbutor, központi gőzfűtés, minden szobában hideg-meleg víz, villanyvilágítás. Líttek, külön olvasó-, társalgó-, író szobák stb. Elsőrangú étterem és kávéház. Penziórendszer is. Kereskedelmi utazók és fürdőzőknek igen alkalmas. A vonatokhoz saját autojáratok. Villamos közlekedés minden irányban. Mérszives pártfogást kér Pallai Miksa, igazgató tulajdonos.

PÖSTYÉNER ZEITUNG

Personalnachrichten. Zu längerem Kuraufenthalte sind letzthin hier eingetroffen: E. v. Fejér, k. u. Kämmerer (Budapest), D. Dimitrijevič, Rentier s. Gem. (Belgrad), Baronin v. Bánffy (Sepsiszentgyörgy), Bernhard Mey, Commerzialrat s. Gem. (Sebnitz), Dr. H. Lövy (Breslau), Baron Friedrich Trauttenberg s. Gem. u. Begleitung (Mór), Alexander Horváth, Oberst s. Gem. (Köszeg), Frau Eugen v. Sobó, Oberbergsgattin (Selmechánya), O. Heinrichs, Direktor (Schmassow) u. n. a.

Ehrung. Das Pöstyéner Kasino hielt gestern abends unter Vorsitz seines Vizepräsidenten Barna v. Frideczky eine ausserordentliche Generalversammlung bei welcher das Programm der zu Ehren seines Begründers und Präsidenten Johann v. Machovich anlässlich seiner allerhöchsten Auszeichnung Sonntag den 15. d. stattfindenden Festlichkeiten festgesetzt wurde. Laut diesem findet Sonntag nachmittags 6 Uhr im grossen Saale des Kasino eine Festsitzung statt, zu welcher der Gefeierte durch eine Abordnung eingeholt werden wird. Der Festversammlung folgt im Hotel Linde ein gemeinsames Bankett des Kasino, der Gemeinde und des Bezirkes. Eine separate Feier veranstaltet die Gemeinde. Dieselbe findet, gleichfalls in Form einer Festsitzung, vormittags 11 Uhr im Festsale des Gemeindehauses statt. — Das Festkomité teilt auf diesem Wege mit, dass Anmeldungen zu dem Bankett vom Gemeindeobernotär Herrn Johann Lellei entgegengenommen werden.

Einen Vortrag über Pöstyén hielt vergangene Woche in der „Gesellschaft für physikalische Therapie in Wien“ der hiesige Badearzt Dr. Sigmund Gara. Auch an dem balneologischen Kongress, der im Laufe der Woche in Hamburg stattfindet wird Dr. Gara einen Vortrag über unseren Kurort halten.

Eine Märzfeier veranstaltet Sonntag d. 15. d. nachmittags das Pöstyéner Casino, die Bürgerschaft und die Bürgerschule. Das Nähere wird mittels Affichen bekanntgegeben werden.

Das Kasino bleibt, wie dies bei der jüngst stattgehabten Sitzung des Ausschusses beschlossen wurde, bis Ende April offen.

Der Direktor der ersten Berliner medizinischen Klinik Prof. Dr. Friedrich Kraus, bekanntlich der bedeutendste Internist Deutschlands, der seit kurzem zum Besuche seiner Gemahlin hier weilte, suchte wegen einer momentan aufgetretenen Affektion das Zahnatelier der Frau Székely-Offenhüter auf. Bei seinem letzten Besuche im Atelier äusserte Prof. Kraus Frau Székely in folgenden Worten seinen Dank: „Ich bin Ihnen sehr dankbar, denn ich hätte meinen beabsichtigten hiesigen Aufenthalt unterbrechen müssen, während ich jetzt beruhigt bleiben kann.“ — Der Professor und seine Gemahlin, der die Kur hier vorzüglich anschlug, werden sich zu Beginn der nächsten Woche, nach Berlin zurückbegeben.

Kurfrequenz. In der vergangenen Woche wurden insgesamt 61 Personen kuramtlich gemeldet, darunter 58 Badegäste (Pensionat 13) und 3 Passanten. Die Gesamtfrequenz seit 1. Oktober beträgt 1076 Personen.

Ein intimes Souper, mit darauffolgendem Tanz veranstalteten Samstag abends einige gutbefreundete Familien. Bei dem Unterhalt wurden 10 Kronen zugunsten der Armen Pöstyéns gesammelt. Die Spende der unserer Redaktion von dem Arrangeur

Herrn Tierarzt Fekete eingesandt wurde, haben wir an ihren Bestimmungsort gelangen lassen.

Der Verwaltungsausschuss hält am 10. d. unter Vorsitz des Obergespans Stefan v. Craus seine ordentliche Monatssitzung.

Den Ertrinkungstod fand der Nyitraföher Insasse Jakob Uradni, der im betrunkenen Zustande aus dem Bache bei Nemetpróna Wasser schöpfen wollte. Er verlor sein Gleichgewicht, stürzte kopfüber in den Bach, wo er seinen Tod fand.

Konkurs. Gegen den hiesigen Kaufmann Adler Márk wurde vom kön. Gerichtshof in Nyitra das Konkursverfahren eingeleitet.

Die Vágújhely—Miavaer Eisenbahn rückt ihrer Verwirklichung entgegen. In dieser Angelegenheit findet morgen unter Vorsitz des Miavaer Oberstuhrichters Dr. Julius Filberger eine Enquete statt, bei welcher die Beitragsquoten der einzelnen Interessenten festgesetzt werden. Für das Projekt bekundet insbesondere Obergespan Stefan v. Craus erfreuliches Interesse.

Eine Scharlachepidemie ist in Alsóvogyerád ausgebrochen. Es wurden bisher 15 Fälle zur Meldung gebracht. Infolge der rechtzeitig angewandten Massregeln konnte die Epidemie im Orte lokalisiert werden.

Der ungarische isr. Patronageverein der seit seinem kurzen Bestande mehr als 1500 jüdische Kinder aus dem sicheren Verderbnis rettete, veranstaltet am Purimfeste im ganzen Lande einen Kindertag, dessen Reinertragnis zugunsten des Kinderschutz-Fonds verwendet werden wird.

Das Park-Kino bringt für die laufende Woche folgende Neuheiten: Mittwoch „Der geheimnisvolle Professor“, koloriertes Detektivdrama in vier Teilen, mit Nick Winter. „Max sammelt Schuhe“, Lustspiel mit Max Linder. — Freitag im Rahmen des Highlife-Abends amerikanische Bilder: „Eine interessante Geschichte“, Lustspiel mit Castello. „Der Ehrenretter“, Drama. „Seine Schwiegermutter“, amerikan. Lustspiel. „Der Todesfels“, dänisches Schlagerdrama in zwei Teilen und die interessanten Nebenbilder.

Milliók
használják

Köhögés
rekedtség, katarus, elnyálkásodás, görcs- és szamárköhögés ellen, a

KAISER-féle
mellkaramellákat
a három fenyővel

6100 elismervény, illetve bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól biztosítják a biztos sikert.

Külsőleg csinos dobozokban igen izletes cukorka.
Egy csomag 20 és 40 fillér.
Egy doboz 60 fillér.

Kapható az összes gyógyszerárakban és a legtöbb drogériában.

Millionen
gebrauchen gegen

Husten
Heiserkeit, Katarrh, Verschleimung, Krampf- u. Keuchhusten

Kaiser's Brust-Caramellen
mit den „3 Tannen“

6100 not. begl. Zeugnisse von Aerzten und Privaten verbürgen den sicheren Erfolg.

Aeusserst bekömmliche und wohlgeschmeckende Bonbons.
Packet 20 und 40 Heller. Dose, 60 Heller. Zu haben bei: **Josef Meth, Apoth. z. hl. Josef Pöstyén G. Emanuel, Salvator Apotheke Pöstyén.**

UHEREK ELMÁR
SZÉN :: NAGYRAKTÁR
KOHLEN EN GROS LAGER **PÖSTYÉN**
TELEFON 6. KIRÁLYSOR 4. SZÁM.

I. rendű porosz szén, kocka vagy dió	-----	K 3.30
I.-a preuss. Kohle, Würfel oder Nuss	-----	K 3.—
II. rendű porosz szén, kocka vagy dió	-----	K 3.—
II.-a preuss. Kohle, Würfel oder Nuss	-----	K 3.—

Házhoz szállítva. :-: Frei ins Haus gestellt.

Alkalmi nyomtatvá-
nyok: Meghívók, névje-
gyek, levélpapírok, :-:
szinnyomatok stb. izléses
kivitelben, ∴ mérsékelt
árak mellett

FÖLDES
| ujság- és nyomdavállalata
| Pöstyén, Erzsébet-ut 29.

TELEFON 43.

Valódi

borovicskát és szilvóriumot

ajánl nagyban és kicsinyben

I. Pöstyéni Boróka- és Szilvóriumfőzde
Holzer Károly, Pöstyén.

Echten

Borovicska und Sliwowitz

offeriert en gros und en detail die

I. Pöstyéner Borovicska und Sliwowitz-
brennerei : Holzer Károly, Pöstyén.

Moderne Möbel

in einfacher sowie in feinsten Aus-
führung, in allen Holzarten, gewissen-
haft gearbeitet, werden zu billigen
Preisen angefertigt.

Josef Antal
Tischlermeister
Pöstyén, Erzsébet-ut 77.

MAGALSEIFE

bestes Mittel gegen Unreinlichkeiten des
Teints, sowie zur Verfeinerung desselben
bestes Haarbrillant. ::
MOILIL Diese, sowie alle übrigen
Mittel nach Prof. Dr.
Jutassy sind stets lagernd bei ::

Frau Dr. Alois Schwarz
Institut de Beauté

Pöstyéni Takarékpénztár R. T.

A Fördőszállóval szemben.

Tőzsdei megbízások. Érték-
papirok, devisek és valuták
eladása. Szelvények bevál-
tása. :: Értékek megőrzése.
Betétek jutányos feltételek
□ □ mellett. □ □

Pöstyéner Sparkassen A.-G.

Vis - á - vis dem Kurhotel.

Abwicklung von Börsen-
ordres. Verkauf von Wert-
papieren, Devisen, Valuten.
Einlösung v. Coupons. Aufbe-
wahrung v. Effekten. Depots
Einlagen zu den günstigsten
□ □ Bedingungen. □ □

Ne fogadjon el más lámpát, mint

„TUNGSRAM“

felirásu valódi drót lámpát

Hazai gyártmány!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Gyártja: az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T., Ujpest 4.

FA- ÉS SZÉNNAGYRAKTÁRA ANTAL ISTVÁN, PÖSTYÉN

Villamos erővel hajtott fűrés- és faaprító üzem
Megrendelések: Erzsébet-ut 42. Telefon sz.: 42.

I., II. és III. oszt. szárazon tartott bükk-, kőris- és gyertyán tüzelőfa. Legjobb minőségű Wildenstein kockaszén házi tüzelésre. Különböző minőségű szén ipari célokra. Légszesz-koksz. I. r. angol antracit. Bármily mennyiség azonnal házhoz szállítva.

I. oszt. 2 m. bükkhasábra vágott áll. házhoz szállítással együtt	K 24.20
II. „ 2 m. kevert jó min.	K 22.40
III. „ 2 m. dorongfa	K 20.80
1 métermázsá I. oszt. vágott fa	K 3.20
Garantált I. min. porosz (Wildenstein) kockaszén mm.-ként házhoz szállítva	K 3.40
I. „ „ „ diószén	K 3.50
I. minőségű szalon koksz	K 4.30
A szén és koksz plombált zsákokban szállítatik, tehát súlyért garanciát vállalok.	K 4.30
Fa felfűrészelése és felaprítása házhoz szállítással 2 m-kint	K 3.50

HOLZ- UND KOHLENLAGER ANTAL ISTVÁN, PÖSTYÉN

En gross & en detail,

Bestellungen: Elisabethstrasse 42. Telefon: 42.

Brennholz I., II. und III. Klasse in gut trockenem Zustande. I. Wildensteiner Würfelkohle für den Hausbedarf. Verschiedene Kohlenarten für industrielle Zwecke. Gas- Koks. I. engl. Anthracit. Stets grosse Quantitäten lagernd. Zustellung ins Haus.

I-a Brennholz, 2 m., geschnitten, ins Haus gestellt	K 24.20
II. Cl. gemischt, 2 m., gute Qualit.	K 22.40
III. „ Prügel 2 m., „ „	K 20.80
1 Meterzentner I-a geschnitt. Holz	K 3.20
Garantiert I-a Wildenstein Würfelkohle ins Haus gestellt pro Meterzentner	K 3.40
I-a „ „ Nusskohle „ „	K 3.50
I-a Salön-Koks „ „	K 4.30
Kohle u. Koks werden nur in plombierten Säcken geliefert, daher für Gewicht Garantie.	K 4.30
Für das Sägen und Zerstückeln von Holz berechne ins Haus gestellt pro 2 m.	K 3.50

FELVIDÉKI PARCELLÁZÓ ÉS GAZDASÁGI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG :: NYITRA.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészszbeni továbbadás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvitelére haszonrészesezés vagy meghatározott összeg fejében, birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra vagy bármilyen épület-, mű- és tűzfűt. Elvállal haszonbérleteket albérelti joggal. Felvállal gőzekezeszántásokat. Saját és bérelt bányáiból szállít meder és zuzott kavicsot, építő homokot, coulet, terméskövet, aszfalt- és betonanyagot. Ügynöki közbenjárás megállapodás szerint díjazva.

Részletes felvilágosításokkal készségesen
szolgál a bank igazgatósága Nyitrán.